

БАТЛАВ.
ТӨРИЙН НАРИЙН БИЧГИЙН
ДАРГА С.МАГНАЙСҮРЭН

“АЖ ҮЙЛДВЭРЖИЛТИЙН БҮТЭЭН БАЙГУУЛАЛТТАЙ ХОЛБООТОЙ СУУРЬШЛЫН
БҮС БАЙГУУЛАХ, БАЙРШИЛ, КЛАСТЕРЫН ЗУРАГЛАЛ ГАРГАХ ТАЛААР
СУДАЛГАА ХИЙЖ, САНАЛ БОЛОВСРУУЛАХ, ЗӨВЛӨМЖ ГАРГАХ”
ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ АЖЛЫН ДААЛГАВАР

2024 оны 2 дугаар сарын 20-ны өдөр

Улаанбаатар хот

№	АГУУЛГА	
1.	Зөвлөх үйлчилгээний нэр	Аж үйлдвэржилтийн бүтээн байгуулалттай холбоотой суурьшлын бүс байгуулах, байршил, кластерын зураглалын судалгаа
2.	Захиалагч газар, хэлтсийн нэр	Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яам, Хүнд үйлдвэрийн бодлогын газар
3.	Зөвлөх үйлчилгээ гүйцэтгэх хугацаа	Нийт хугацаа: 2 сар (60 хоног) Эхлэх: 2024 оны ... дугаар сарын ...-ны өдөр Дуусах: 2024 оны ... дугаар сарын ...-ны өдөр
4.	Зөвлөх үйлчилгээний үнэлгээ /төсөв/	70 сая төгрөг
5.	Зөвлөх үйлчилгээний үндэслэл, хэрэгцээ шаардлага	<p>Манай улсын гадаад худалдааны нийт эргэлт сүүлийн жилүүдэд тасралтгүй нэмэгдэж 2023 оны 12 сарын байдлаар 23.4 тэрбум ам.доллар, үүнээс экспорт 15.2 тэрбум ам.доллар, импорт 8.2 тэрбум ам.долларт хүрч гадаад худалдааны тэнцэл 5.9 тэрбум ам.доллар болж нэмэгдсэн эерэг үзүүлэлттэй байгаа ч нийт экспортын 92 хувийг уул уурхай, 3.4 хувийг хөдөө аж ахуйн гаралтай түүхий эд, хүнсний бараа бүтээгдэхүүн, зөвхөн 5 хувийг нь дунд, эцсийн шатны боловсруулалт хийсэн бүтээгдэхүүн эзэлж байна.</p> <p>Экспортын 90 гаруй хувийг бүрдүүлж байгаа уул уурхайн гаралтай бүтээгдэхүүний дийлэнх хэсгийг нүүрс, зэсийн баяжмал, төмрийн хүдэр, баяжмал, цайрын баяжмал, хайлуур жоншны хүдэр, баяжмал, молибдены баяжмал, газрын тос зэрэг технологийн багтаамжгүй, боловсруулаагүй түүхий эд, баяжмал эзэлж байгаа нь улс орны эдийн засгийг хөгжүүлэх ихээхэн боломжийг алдаж байгааг илэрхийлж байна.</p> <p>Түүхий эдийн экспорт давамгайлсан манай улсын хувьд аж үйлдвэрийн салбарын хөрөнгө оруулалтыг нэмэгдүүлж экспортын үндсэн түүхий эд болох нүүрс, газрын тос, зэс, төмрийн хүдрийн боловсруулалтын түвшнийг ахиулах замаар, дэвшилтэт техник, технологи, инновацад суурилсан нэмүү өртөг шингэсэн, бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийг нэмэгдүүлэн дотоодын бүтээн байгуулалтын хэрэгцээг хангаж, экспортыг нэмэгдүүлэн эдийн засгийн өсөлтийг хангах, ажлын байрыг нэмэгдүүлэх нь нэн тэргүүний зорилт болон тавигдаж байна.</p> <p>Дэлхийн эдийн засгийн эерэг шалгуур үзүүлэлтээр боловсруулах үйлдвэрлэлийн тухайн улсын ДНБ-д эзлэх хувь 20% байдаг бол манай улсын боловсруулах салбарын ДНБ-д эзлэх хувь 8-9% байна. Нийт</p>

		<p>боловсруулах үйлдвэрлэлд дунд өндөр технологи дөнгөж 5 гаруй хувийг эзэлж байгаа нь чамлалттай үзүүлэлт юм.</p> <p>Уул уурхай, олборлох салбар ДНБ-ний 25 орчим хувийг, боловсруулах үйлдвэрлэл 8 орчим хувийг сүүлийн таван жил тогтмол үйлдвэрлэж байгаа нь Монгол Улсын аж үйлдвэрийн салбар гол төлөв уул уурхайн салбарт төвлөрсөн болохыг нотолж байгаа бөгөөд МУ-н эдийн засгийн өсөлт оюун ухаан буюу хүний, институтийн хөгжлөөр бус, харин өгөгдсөн нөөц баялаг буюу уул уурхайгаас хэт хамааралтай байна.</p> <p>Мөн дэлхийн эдийн засгийн судалгааны байгууллагаас институц, дэд бүтэц, мэдээллийн технологийн хэрэглээ, макро эдийн засгийн тогтвортой байдал, эрүүл мэнд, ур чадвар, бүтээгдэхүүний зах зээл, хөдөлмөрийн зах зээл, санхүүгийн систем, зах зээлийн хэмжээ, бизнес, инновацийн чадвар зэрэг 12 үзүүлэлтийг харгалзан гаргасан өрсөлдөх чадварын индексээр манай улс дэлхийн 140 орны 102 дугаарт эрэмбэлэгдэж байна¹.</p> <p>Дээрх тоо баримтуудаас нэгтгэн дүгнэвэл эдийн засгийн хүндрэлээс богино хугацаанд гарах, ДНБ, өрсөлдөх чадварыг нэмэгдүүлэхийн тулд Монгол улс уул уурхай давамгайлсан эдийн засгийн бүтцээс мэдлэг, технологид түшиглэсэн боловсруулах үйлдвэрийн бүтэц давамгайлсан эдийн засгийн бүтэцрүү шилжих, бодит үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагааг дэмжих, гадаад дархлаатай, тогтвортой, хэлбэлзэлгүй хүртээмжтэй өсөлттэй, олон тулгуурт эдийн засаг, тогтвортой ажлын байрыг нэмэгдүүлэх асуудлыг аж үйлдвэржилтийн бодлоготой уялдуулах шаардлага үүсээд байна.</p> <p>Энэхүү шаардлагын хүрээнд Уул уурхайн түүхий эдэд түшиглэсэн хүнд үйлдвэрийг хүн амын нутагшил, суурьшил, байгаль, цаг уурын онцлог, байгалийн бүсчлэл, дэд бүтцийн хөгжил, нөлөөллийн хүрээ, түүхий эдийн нөөц, боловсруулах үйлдвэрийн байршил, зах зээл зэрэг суурь хүчин зүйлүүдийг харгалзан нефть-хими, кокс-хими, металлургийн үйлдвэр бүтцийн сүлжээг байгуулж хөгжүүлэхийг зорин ажиллаж байгаа бөгөөд аж үйлдвэржилтийн бүтээн байгуулалттай холбоотой суурьшлын бүс байгуулах, байршил, кластерын зураглал гаргах судалгаа хийх шаардлага үүсээд байна.</p>
6.	Судалгааны ач холбогдол	<p>Аж үйлдвэржилтийн бүтээн байгуулалттай холбоотой суурьшлын бүс байгуулах, байршил, кластерын зураглалыг гаргаснаар аж үйлдвэрийн бүтээн байгуулалтын хөрөнгө оруулалтыг тодорхой чиглэл, байршилд зохистой төвлөрүүлэх, аж үйлдвэрийн кластер, үйлдвэрлэл технологийн паркуудыг байгуулж, хөгжүүлэх, эрчим хүчний эх үүсвэр, цахилгаан дамжуулах шугам сүлжээг төлөвлөх, усан хангамжийн цогц бодлого хэрэгжүүлэх, зам, тээвэр, логистикийн нэгдсэн сүлжээ бий болгох зэрэг дэд бүтцийн байгууламжуудыг нэгдсэн бодлогоор төлөвлөх, байгуулах, хот суурин байгуулах, хүн амын суурьшлын бүсийг тодорхойлох, эдийн засгийг бүсчлэн хөгжүүлэх замаар орон нутгийн хөгжлийн бие даасан байдал, чадварыг нэмэгдүүлэхэд чиглэгдсэн төрийн бодлогыг төлөвлөх, хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай арга хэмжээг тодорхойлоход шинжлэх ухааны үндэслэлтэй, суурь судалгаа болох ач холбогдолтой юм.</p>
7.	Судалгааны зорилго	<p>Монгол Улсын урт, дунд хугацааны хөгжлийн бодлого төлөвлөлтийн баримт бичигт тусгагдсан аж үйлдвэржилтийн бүтээн байгуулалттай холбоотой суурьшлын бүс байгуулах, байршил, кластерын зураглал гаргах</p>
8.	Зөвлөх үйлчилгээний	<p>Аж үйлдвэржилтийн бүтээн байгуулалттай холбоотой суурьшлын бүс байгуулах, байршил, кластерын зураглалын судалгааны хүрээнд дараах ажлыг гүйцэтгэнэ. Үүнд:</p>

¹ TheGlobalEconomy.com

	<p>хүрээнд хийгдэх ажил</p>	<p>1. Монгол Улсын хөгжлийн бодлого төлөвлөлтийн баримт бичиг, бүс нутгийн онцлог, хүн амын нутагшил суурьшил, түүхий эдийн нөөц, зах зээл, дэд бүтэц (ус хангамж, эрчим хүч, зам тээвэр) гэх мэт асуудлыг цогцоор нь авч үзэж, аж үйлдвэрийн өндөр хөгжилтэй гадаад улс, орны туршлагыг харгалзан аж үйлдвэржилтийн бүтээн байгуулалтын:</p> <p>а) Байршлын судалгаа, зураглал; б) Суурьшлын бүс байгуулах судалгаа, зураглал; в) Кластерын зураглал (эдгээрийг зурагласан кластерийн зураглал).</p> <p>2. Судалгааны үр дүнгээр төсөл, арга хэмжээг төлөвлөх, хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай бүрэн мэдээллийг агуулсан эцсийн тайланг захиалагчийн шаардлагад нийцүүлэн боловсруулах;</p> <p>3. Судалгааны эцсийн тайлангийн төслийг Хүнд үйлдвэрийн үйлдвэрлэл, технологийн паркийн хөгжлийн төлөвлөгөө болон нэгжийн техник, эдийн засгийн үндэслэлд дүгнэлт өгөх, зөвлөмж гаргах үүрэг бүхий зөвлөлөөр хэлэлцүүлж, урьдчилсан дүгнэлт гаргуулж, УУХҮЯ-ны Шинжлэх ухаан, технологийн зөвлөлөөр хэлэлцүүлж эцсийн дүгнэлт гаргуулна.</p>
<p>9.</p>	<p>Санал болгож буй судалгааны арга зүй</p>	<p>Өмнө хийгдсэн эрдэм шинжилгээ судалгааны үр дүн, аж үйлдвэрийг эрчимтэй хөгжүүлсэн гадаад улс орны туршлага, мэдээллийг цуглуулж түүнийг бүтээлчээр ашиглан харьцуулалт, статистик боловсруулалт, загварчлал, дүн шинжилгээ хийх гэх мэт үр дүнд чиглэсэн судалгааны боломжит бүхий л аргуудыг хэрэглэнэ.</p> <p>Судалгааны зорилго, хамрах хүрээг харгалзан үр дүнг илүү тодотгон харуулахад чиглэсэн судалгаа боловсруулах арга зүй, аргачлалыг судлаач өөрөө сонгоно.</p>
<p>10.</p>	<p>Зөвлөх үйлчилгээний ажлын хүрэх үр дүн болон хэрхэн ашиглах талаар төсөөлөл</p>	<p>Хөгжлийн бодлого төлөвлөлтийн баримт бичиг, төсөл, арга хэмжээг төлөвлөх, хэрэгжүүлэхэд шаардагдах бүрэн мэдээллийг агуулсан "Аж үйлдвэржилтийн бүтээн байгуулалттай холбоотой суурьшлын бүс байгуулах, байршил, кластерын зураглал"-ын судалгааны тайлан гарсан байна.</p> <p>Аж үйлдвэржилтийн бүтээн байгуулалттай холбоотой суурьшлын бүс байгуулах, байршил, кластерын зураглалын судалгааны үр дүнг аж үйлдвэрийн бүтээн байгуулалтын хөрөнгө оруулалтыг тодорхой чиглэл, байршилд зохистой төвлөрүүлэх, аж үйлдвэрийн кластер, үйлдвэрлэл технологийн паркуудыг байгуулж, хөгжүүлэх, эрчим хүчний эх үүсвэр, цахилгаан дамжуулах шугам сүлжээг төлөвлөх, усан хангамжийн цогц бодлого хэрэгжүүлэх, зам, тээвэр, логистикийн нэгдсэн сүлжээ бий болгох зэрэг дэд бүтцийн байгууламжуудыг нэгдсэн бодлогоор төлөвлөх, байгуулах, хот суурин байгуулах, хүн амын суурьшлын бүсийг тодорхойлох, эдийн засгийг бүсчлэн хөгжүүлэх замаар орон нутгийн хөгжлийн бие даасан байдал, чадварыг нэмэгдүүлэхэд чиглэгдсэн төрийн бодлогыг төлөвлөх, хэрэгжүүлэхэд ашиглана.</p>
<p>11.</p>	<p>Ажил гүйцэтгэх этгээдэд тавигдах шаардлага</p>	<p>Оролцогч нь эрдэм шинжилгээ, судалгааны чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулдаг, тухайн ажлыг гүйцэтгэх материаллаг бааз, тоног төхөөрөмжтэй, орон зайн төлөвлөлтийн чиглэлээр онол, практикийн өндөр мэдлэг, мэргэшил бүхий дараах мэргэжлийн ажилтнуудаас бүрдсэн баг байна. Үүнд:</p> <p><u>Судалгааны багийн ахлагч-1</u></p> <p>Газар зохион байгуулалт, архитектур, хот ба бүс нутгийн төлөвлөлт, эдийн засаг, статистик аль нэг мэргэжлээр бакалавр болон түүнээс дээш зэрэгтэй, орон зайн төлөвлөлтийн чиглэлээр мэргэшсэн, 10-аас доошгүй жилийн ажлын болон эрдэм шинжилгээ, судалгааны ажлын туршлагатай, төрөл бүрийн мэдээлэл, судалгааг боловсруулах, үр дүнд анализ хийх, дүгнэлт гаргах, баримт бичиг боловсруулж,</p>

		<p>тайлагнах, гадаад хэлнээс материал орчуулан ашиглах мэдлэг, чадвартай байх.</p> <p><u>Инженер-1</u> Химийн инженерчлэл, химийн технологи, механик инженер, металл боловсруулах технологи, металл судлал, технологи, металлурги аль нэг мэргэжлээр бакалавр болон түүнээс дээш зэрэгтэй, мэргэжлээрээ 10-аас доошгүй жил ажилласан, эрдэм шинжилгээ туршилт, судалгаа хийх, үр дүнд анализ хийх, дүгнэлт гаргах, баримт бичиг боловсруулж, тайлагнах, гадаад хэлнээс материал орчуулан ашиглах мэдлэг, чадвартай, эрдэм шинжилгээ, судалгааны ажлын туршлагатай байх.</p> <p><u>Судлаач-1</u> Эдийн засаг, бизнесийн удирдлага, менежмент, нийтийн удирдлага, логистик, газар зүй, статистик аль нэг мэргэжлээр бакалавр болон түүнээс дээш зэрэгтэй, мэргэжлээрээ 5-аас доошгүй жил ажилласан, орон зайн төлөвлөлтийн баримт бичиг боловсруулсан туршлагатай, эрдэм шинжилгээ туршилт, судалгаа хийх, үр дүнд анализ хийх, дүгнэлт гаргах, баримт бичиг боловсруулж, тайлагнах, гадаад хэлнээс материал орчуулан ашиглах мэдлэг, чадвартай байх.</p> <p>/Тайлбар: Эрдэм шинжилгээ, судалгааны ажлын цар хүрээ, тухайн ажлыг гүйцэтгэхэд шаардагдах мэргэжил, мэргэшил, туршлага, ур чадварын хэрэгцээ шаардлагад тулгуурлан Эрдэм шинжилгээ, судалгааны мэргэжилтнийг гэрээгээр ажиллуулж болно/</p>
12.	<p>Судалгааны тайлангийн үе шат</p>	<p><u>Эхлэлийн тайлан:</u> Гэрээ байгуулснаас хойш 10 хоногийн дотор буюу 20... оны ...-р сарын ... -ны өдөр дараах ажлыг гүйцэтгэн захиалагч талд хүлээлгэн өгнө. - Уг тайланд ажлын даалгавар, гэрээний зорилтын хүрээнд хэрэгжүүлэх ажлын төлөвлөгөө, хуваарь багтана.</p> <p><u>Дунд хугацааны тайлан:</u> Гэрээ байгуулснаас хойш 30 хоногийн дотор буюу 20... оны ... дугаар сарын ... -ны өдөр дараах ажлуудыг гүйцэтгэн захиалагч талд танилцуулж, хүлээлгэн өгнө. - Дунд хугацааны буюу явцын тайлан нь гэрээнд тусгасан ажлуудын явц, ажил гүйцэтгэхэд гарч байгаа хүндрэл, шийдвэрлэсэн байдал, ажлын зорилтуудыг биелүүлэх үүднээс санал болгох хувилбар зэргийг хамруулах ба 1-3 хуудсанд багтахар товч тодорхой байдлаар хийгдэнэ.</p> <p><u>Эцсийн тайлан:</u> Гэрээ байгуулснаас хойш 60 хоногийн дотор буюу 2024 оны ... дугаар сарын ...-ны өдрийн дотор дараах ажлуудыг гүйцэтгэн захиалагч талд хүлээлгэн өгнө. Үүнд: - Судалгааны үр дүнг нэгтгэсэн эцсийн тайланг Монгол хэл дээр бэлтгэн Хүнд үйлдвэрийн үйлдвэрлэл, технологийн паркийн хөгжлийн төлөвлөгөө болон нэгжийн техник, эдийн засгийн үндэслэлд дүгнэлт өгөх, зөвлөмж гаргах үүрэг бүхий зөвлөл, УУХҮЯ-ны Шинжлэх ухаан, технологийн зөвлөлөөр тус тус хэлэлцүүлж, дүгнэлт гаргуулан, хангалттай гэсэн үнэлгээтэйгээр дараах хэлбэрээр тус бүр 3 хувь бэлтгэж захиалагчид хүлээлгэн өгнө. Үүнд: а) Хэвлэмэл тайлан /үндсэн тайлан, хавсралт нийлээд 40-өөс 50 хуудас/ болон тайлангийн цахим файл /*.doc өргөтгөлтэй/; б) Судалгааны үр дүнгийн бүрэн мэдээллийг агуулсан танилцуулга 10-15 слайд /танилцуулгын *.ppt өргөтгөлтэй файл/.</p>

13.	Судалгааны тайлан, баримт бичгийн эзэмшил	Судалгааны ажил, гүйцэтгэгчийн гаргаж өгсөн мэдээлэл, тайлан, баримт бичиг нь зөвхөн Захиалагчийн өмч байна.
-----	--	--